

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII

Ч. 247.

Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 22-го жовтня 1940.

No. 247. Jersey City, N. J., Tuesday, October 22, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЗАЇМНО ЗАКИДАЮТЬ СОБІ НЕПРАВДУ

ВАШИНГТОН. — Республіканський конгресмен Ралф Чорч закинув Луїсові Джансонові, бувшому підсекретареві війни, що він у своїх публічних звідомленнях про стан американських збройних сил говорить неправду. Чорч говорив, що Джансон мабуть переняв науку від Гітлера, який в своїй книжці „Майн Кампф“ говорить, що широкий загал не повірить у дрібні брехні, а то тому, що він знає, що сам деколи говорить дрібні брехні. Колиж сказати загалові велику брехню, то він у неї скорше повірить, бо не припускає, щоб хтось аж так дуже безлічно брехав. Цю критичну промову Чорча одобрив офіційно республіканський національний комітет і розіслав її в відбитках по газетах.

У відповідь на це комітет незалежних голосів, до якого належить між іншими Лія Гвардія та сенатор Норіс, опублікував заяву, в якій говорить, що республіканський кандидат так перекурує факти, як цього дотепер ще не було в історії Америки.

ЛЕТУНСКА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.

ОТАВА. — Полк. Бигар, що є членом спільної американсько-канадської оборонної комісії, заявив, що для Канади і Злучених Держав Америки є небезпека повітряних ворожих налетів з боку „евразійського гегемона“. Він вказував на Аляску на Тихім океані, а Нову Фунляндію на Атлантичському, як можливі містки, через які може дістатись до середини краю ворожа повітряна флотія. Ця небезпека мала, додавав він. Але хоч би вона була мала уряди обох країв не сміють занедбувати протиоборони.

КАНАДІЙЦІ ОБЛЕКАЮТЬ ВИВІЗ ГРОШЕЙ.

ОТАВА. — Канадський уряд рішив облекшити закон заборони вивозу грошей до Америки. Дотепер так було, що уряд дозволяв туристам, виїжджаючи до Америки, брати дуже маленьку кількість гроша. Тепер буде робити виїмки, але лиш тим туристам, що викажуться дійсними потребами витрати гроша в Америці.

ЛЕТУНСКА ТРАГЕДИЯ.

МАРІЯНА (Арканзо). — Літак, з пільотом і п'ятьма пасажирями, які вносились за заплаатою на коротку поїздку в повітрі, натрапив на парашутиста, що спав з іншого літака, змотався в шнур і руху в землю. Пільот і п'ять пасажирів згинули на місці. До цього нещастя дійшло тому, бо пільот, побачивши, що інший парашутист летить стрімголов до землі, бо не відтворився його парашут, полетів йому на зустріч, думаючи, що його по дорозі схопить. Та замість врятувати його, занепасти власний літак і всіх, що в нім були.

204. ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗУ — НА ПЕРШІМ МІСЦІ.

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі ввечері відбувся ювілей 204-го відділу У. Н. С. з нагоди його 15-літнього існування. Ювілей складався з трьох частин: святого концерту з співачками і музичними точками та промовами, з танців і з бенкету, подученого з ввечерю та привітаннями. В часі бенкету головний секретар У. Н. С. п. Д. Галічін заявив, що минулого місяця 204. відділ У. Н. С. з Ню Йорку, в цілій союзній семі станув на першому місці. Цей відділ має всіх членів поверх сім і пів сотки.

ДАЕС ПРО РОБОТУ ЧУЖИХ КОНЗУЛЯТИВ.

ШКАГО. — Мартин Даес, голова дослідів комітету неамериканських активностей, висказав запит на адресу федерального уряду, що він думає робити з тим фактом, що російський, німецький, італійський, а також інших держав конзуляти займають в тут в Америці на широку скалу пропаганди в свою користь, і то в такий спосіб, що це не має нічого спільного з їхніми офіційними легальними обов'язками? Він сказав, що передав урядовим чиновникам чимало документів для доказу цієї діяльності.

ВАШИНГТОН. — Кордел Голл, секретар стейту, у зв'язку з запитом Даеса, відповів, що він про діяльність чужих конзулятів не знає нічого більше ніж те, що читає в газетах.

ЛКУЮТЬ ПІСТРЯКА.

ШКАГО. — Американська колегія лікарів заявила, що успіхи в лікуванні пістряка (рака) збільшуються. Нині в Америці 36 тисяч осіб цілковито вилікуваних з цієї недуги. Лікування забрало п'ять літ. Щороку число вилікуваних осіб збільшається на шість тисяч. В Америці є 345 інституцій, що займаються лікуванням пістряка.

ЗАЧАЛИ БУДОВУ ТУНЕЛЮ.

НЮ ЙОРК. — Цього понеділка розпочато офіційно будову тунелю з Бетері Парку, Ню Йорк, до Брукліна. Тунель буде коштувати 80 мільонів доларів. Офіційного відкриття довершив президент Рузвельт.

ВИЛКІ ДАЛІ ДОБИВАЄТЬСЯ ДЕБАТИ З ПРЕЗИДЕНТОМ

Вилкі вислав повідомлення до республіканських лідерів у Болтімор з формальними інструкціями, щоб вони увійшли в порозуміння з тими демократичними колами, що займаються влаштуванням віча для президента Рузвельта на 30 жовтня ц. р., в Болтімор, в цілі приготування політичної дебати між Вилкім і Рузвельтом. Та так виглядає, що тої дебати таки не буде. Бо демократичні кола в Болтімор вже згодились перенести дату 30 жовтня на інший день, щоб дати змогу мешканцям вислухати наперед промови Вилкого, а опісля Рузвельта.

Вилкі в Мінеаполіс, Мінн., виголосив свою чергову промову і в ній сказав, що коли він стане президентом, то уневажнить „Агріколтурел Еджмент Ект“, на основі якого в Америці обмежено продукцію хліборобських продуктів, за ціну певної грошової винагороди з боку уряду. В стейті Мінесота таке переконання, що Вилкі збуде там в часі виборів більшість.

ГРАФ АТЛОН У ПРЕЗИДЕНТА

Граф Атлон, вуйко англійського короля і теперішній віцекороль Канади, прибув до Рузвельта в гості і провів разом із Рузвельтовою родиною в їх резиденції Гайд Парку, неділю. В той сам час президент Рузвельт гостював у себе також великого князя Люксембургу. Візита мала приватний характер, хоч всі вони дискутували про війну. Але конкретного чогось гості Рузвельта не могли сказати, бо віцекороль Канади, це тільки почесна фігура, з малими виконними силами, а великий князь Люксембургу опинився без держави і території та живе тепер на еміграції в Америці.

ГАБСБУРГИ АГІТУЮТЬ ЗА АНГЛІЮ

Архикнязь Франц Йосиф Габсбург, з припорушення архикнязя Оттона Губсбурга, що уважає себе правним наслідником до неіснуючого австро-угорського престолу, взяв активну участь у пропаганді в користь Англії. Він говорив в Ню Йорку на вічу, в цілі зібрання фондів на амбулянс для Англії.

БРИТІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ПРИ ДОПОМОЗІ ГАРМАТ, ЛІТАКІВ І ФЛОТИ

Погода дещо поправилась, коли іде про французьке побережжя і Німеччину. Це використали в першу чергу британські летуни, що бомбардували з небувалою досі силою німецькі концентраційні пункти на побережжю Франції, як теж і німецькі кораблі, що заховані в пристанях на Англійському каналі. Замітне й те, що при тому помагали летунам британська флотія, як теж і далекосягла гарматна артилерія. Крім того бомбардовано Берлін, як теж й інші німецькі міста.

СЕМІЙ ТИЖДЕНЬ НІМЕЦЬКИХ НАЛЕТІВ

Американські кореспонденти доносять, що німці зачали семий тиждень безперервної руїни, яку наносять Англії, зокрема Лондонові. Назагал так є, що навіть мрак не є цілковитою перешкодою. Значить, що бомбардування відбуваються і в мрачні дні. Тільки, що вони далеко слабші. Бомбардують як день так ніч, при чому, особливо в нічних налетах, німці вживають бомб найтяжчого калібру. Мається враження, що налети на Англію слабші, а це, як догадуються тому, що німці мали вислати більшу кількість летунів до Африки, щоб допомогти Італійцям в налетах на Суецький канал.

ВЗИВАЄ ДО ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ

„Сондей Експрес“, часопис, якого власником є відомий пресовий магнат лорд Бівербрук, пише, що якщо Англія має виграти війну, то треба доконче збільшити продукцію, яка потерпіла через німецькі моббардування. Часопис також нарікає на повільність, з якою приступається до усунення тих шкід, що їх завдають німецькі налети. Іде тут головню про напругу газових і водяних водопроводів.

ПОТЕРПІЛИ, АЛЕ Є ЩЕ ДО ВЖИТКУ

Подорожні, що прибули до Швеції з Німеччини і оглядали німецькі пристані Гамбург і Бремен, стверджують, що про згадані пристані подаються вісти, що не є згідні з дійсною правдою. А правда та, що вони потерпіли, та що ушкоджено там нафтові збірники і таке інше, але не можна казати, що пристані не є вже до вжитку, бо так не є.

ЖЕРТВА БОМБАРДУВАНЬ У ЛОНДОНІ. — Фотограф був випадково-яких двіста кроків від місця, де впала німецька бомба. Він побіг на це місце й дві хвилини після вибуху зняв цю світлинку. Публічні сторожі, звані „вордени“, дають раненому першу допомогу й збираються відставити його до шпиталю.

ГІТЛЕР ОФІРУЄ СТАЛІНОВІ ДАРДАНЕЛІ, КАЖУТЬ У ФРАНЦІЇ

ВІШІ. — Доходять дипломатичним шляхом відомості, з яких виходить, що між Німеччиною і Советами ідуть тайні переговори щодо дальшої акції в Європі й Азії. Кажуть, що Гітлер мав заохочувати Сталінові, що він згідний з тим, щоб Совети забрали під свою контролю цілу європейську Туреччину і Дарданелі, що буде входити в план „нової Європи“, яку будують держави „осі“. Кажуть далі, що Гітлер офірує Сталінові ще й певну територію в Азії. І то таку, яка подучить Совети з Перзьким заливом. За те все мають Совети, очевидно, дати згоду на інші пляни „осі“.

АНГЛІЯ ЩЕ ДАЛІ ЧИСЛИТЬ НА СОВЕТИ.

ЛОНДОН. — Не зважаючи на те, що Сталін не робить ніякого найменшого кроку, з якого можна судити, що він готовий еventуально зірвати з Гітлером, в Англії не траять надії, що перетягнуть Совети на сторону Великої Британії й Злучених Держав.

ЧОГО ВИМАГАЮТЬ СОВЕТИ ВІД АНГЛІЇ?

РИМ. — Італійський журналіст Маріо Аделіус, що пише в „Попольо д'Італія“, каже, що одержав з Лондону деякі інформації про розмови, які ідуть в Москві між советським урядом і сером Стеффордом Крипсом британським амбасадором. Отже, як виходить з тих поголосок, Совети домагаються від Англії, заки зачнуть з нею переговорювати, щоб вона визнала советську окупацію тих земель, які Совети забрали зараз по розвалі Польщі й пізніше. Отже іде тут про західно-українські й білоруські землі, далі про окупацію Басарабії й Буковини, а ще далі Литви, Естонії й Латвії. Совети домагаються ще звороту заморбжених Англією грошей, себто золота, що належить балтійським державам, як теж звороту кораблів що були власністю тих останніх, а які Англія тепер зарекувала.

ХОЧУТЬ НАДУТИ АНГЛІЮ.

ЛОНДОН. — Так глядять деякі політичні кола на переговори, які тепер веде британський амбасадор Крипс в Москві. З тих розмов, які він мав з Вишинським, заступником народного комісара заграничних справ, виходить, що Совети хотіли хитро мудро дістати від Англії визнання советських територіальних загарбань, не даючи в заміні нічого реального.

ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ТОКІО. — Так глядять японська преса на ті розмови, які ведуться в Вашингтоні з советським амбасадором.

НІМЦІ-БІЖЕНЦІ БУНТУЮТЬСЯ.

БІЛГОРОД. — Німці, що втікли з Басарабії і Буковини, чи з неї висилені, мають бунтуватись проти того, що їх втягають до примусової праці. Між ними і німецькими штурмовиками, як тут оповідають, має приходити до гострих сутичок, наслідком чого вже мали бути вбиті й ранені.

ЯКА ПРИЧИНА ЗАТЕМНЕННЯ?

БУКАРЕШТ. — Столиця Румунії, а також нафтові терени в Плоєсті, були перший раз цілком затемнені. Це, очевидно, виглядало ніби на пробу, себто на підготовку охорони перед летунськими налетами. Але так виглядає, що мало хто в це вірить, що саме те було причиною затемнення. Схилиються до думки, що за тим криється щось інше. А саме те, що хочеться прикрити тим пересуєнення військово-вих сил, які держаться в тайні. Далі кажуть, що такої тактики держалися нацисти в Німеччині, де під час затемнень відбувалися такі пересуєнення. Це на те, щоб ніхто не знав, куди спрямований найбільш чий німецький удар.

АТАКУЮТЬ НАФТОВІ АМЕРИКАНСЬКІ ІНТЕРЕСИ.

РИМ. — Італійська преса розписується про налет італійських летунів на рафінерії нафти, що положені аж над Перзьким заливом і є власністю Американських капіталістів. Кажеться, що летуни відбули простір на 2,800 миль і запалили згадані рафінерії.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАЙСЬКА МОРСЬКА КООПЕРАЦІЯ.

ГОНГ КОНГ. — На таку заноситься на водах Далекého Сходу. Кажуть, що ще перед двома місяцями прибули американські кораблі з частинами, з яких складають субмарини. Ті частини є тепер зложені в Гонг Конг. В військових колах говорять про те, що Злучені Держави готові дістати до вжитку британську морську базу в Сінгапур, звідки зможуть легко вести воєнні операції проти Японії, як-що вона пішла проти британських і американських інтересів. Морські знавці переконані, що Злучені Держави держалиб там тільки субмарини. Але як кажуть, вже 25 субмарин вистарчає на те, щоб завдати удар японським морським транспортам.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошується хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ, ЩОБ ЩЕ РАЗ ЗДУРИТИ?

В польсько-американській пресі пишеться доволі часто про потребу вдержування в Вашингтоні постійного пропагандного бюро. Це, що в Вашингтоні нема такого бюро, не означає, щоб звідтам не виходила ніяка польська пропаганда. Очевидно, так не є, хочби тому, що там постійно далі перебуває польський амбасадор, що веде таку пропаганду „з уряду“. І ще й інші чинники що сприяють такій пропаганді. Та, по правді кажучи, полякам не було потреби вести тут якусь пропаганду, бо Америка не є проти того, щоб Польща стала знову самостійною державою. Навпаки, американський уряд сам не визнає теперішнього стану в Польщі. І з власної волі визнає далі польське посольство як офіційне представництво польської держави. Крім того всюди чути про різні американсько-польські свята, якими звеличуються пам'яті Пулаского й Косцюшка. Як теж чути і про різні заяви з боку високо поставлених людей, в яких говориться дуже прихильно про Польщу. Значить, що кому як кому, але полякам таки нема потреби вести якусь спеціальну пропаганду, бо Америка не є проти них. Колиж вони таки намагаються, щоб польську пропаганду збільшити, то мусить кожного застановити, чому це їм треба робити.

Отже причина на те є. І то дуже важна. Поляки знають, що як в Англії так і в Злучених Державах є симпатії по боці польського народу і його змагань до незалежності. Але теж і знають, що ті симпатії не є за те, щоб Польща наново була в тих самих границях, що передше. Число таких, що тому противні, збільшається тепер ще й тому, що дехто не хоче „дражнити“ Совети, що то забрали від Польщі західно-українські, білоруські й литовські землі. Тим більше, що ті землі й так не-польські.

Ось це є те, що тепер нагальні справу. Це є те, головне, що доводить до отворення в Вашингтоні Польського Інформаційного Бюро, якого головним завданням буде „доказувати“ права Польщі до західно-українських, західно-білоруських і литовських земель. Таке виходить виразно з того, що пишуть про цю справу ньюйоркський „Нови Св'ят“.

Іншими словами американські поляки хочуть пробувати ще й тим разом так дурити американську опінію, як її дурили по першій світовій війні, коли Польща загарбувала згадані не-польські землі. Очевидно, що американські поляки мусять надіятись, що й інші не будуть сидіти тихо. І будуть їм відповідати. А ті відповіді готові бути такі, що готові захитати ще й ті симпатії, які Америка має до Польщі. Бож треба пам'ятати, що Америка бореться з насильством! І помагає тим, що є проти насильства. Якжеж тепер вона може помагати полякам знову поневолювати інші народи, коли знає з кривавого досвіду, що така поміч означає? Трагедія Польщі може не вчити нічого самих поляків, але зате є вона доброю наукою для американців.

СОВЕТСЬКЕ РАДІО І УКРАЇНА

Слухати советське радіо не є ані легким, ані приємним річчю. Апаратом пересічної ціни і без зовнішньої антени, його взагалі не можна систематично слухати. З цього погляду його пропагандивна вартість, дуже незначна. На багатьох апаратах (в тім числі й німецького виробу!) советських радіовислелень навіть взагалі не зазначено. Сама відстань тут не є очевидною вирішальною, бо й апаратами якими можна слухати Нью Йорк, часом не можна ніяким чином досягти московську висильню. Зрештою советськими авдіціями цікавляться майже виключно фахівці від політики, а для європейського загалу советське радіо не існує. Причиною цього є не лише те, що знання, московської мови обмежується властиві старими советськими кордонами, а й те, що московська політика є тепер наскрізь пасивна, себто кермована з Берліна і Риму.

Культурно-мистецький рівень програм советського радіа незвичайно низький. Поза Чайкоським та Мусоргським Європа московської музики властиво не визнає, а звичайна музична програма має наскрізь ярмарковий характер. Слухаючи її, людина має враження бути недалеко не то шинку, не то закладу для божівельних. Співи, музику і „вокальні“ номери перемішено в неможливо галасливий спосіб, який має очевидну відзеркалювати пролетарський темперамент і незвичайне піднесення „советського“ народу. Це „мистецьке“ виконання пересіяно якимись паними вигуками і вимушеним, навкрізь неприродним, переважно жіночим, реготом, що має маніфестувати безжурність і радість „визволення з кайданів капіталізму народу“. З інструментів найбільше й найчастіше чути балалайку, старомонгольський інструмент, пристосований до потреб московських „частушек“. Національна московська музика сальвового характеру обмежується головню так званими „циганськими романсами“ кінця минулого віку; надуживається, розуміється, в широким розмірах і в найбільш ганебний спосіб українські пісні, частину яких перероблено на воєцькі московські; українські пісні співають звичайно московські виконавці з неможливою вимовою, що колевухо, і на московський спосіб, скавулячи кінцеві ноти як пес на місяць. Це перемішування українських і московських творів має звичайно маніфе-

стувати братерство „великаво руссково“ і українського народу.

Асиміляційній акції московського уряду служить радіо ще виразніше ніж преса. Московські і українські авдіції надають не лише тіж самі висильні, а й тіж самі особи, звичайно московського роду. Вимова їх остільки огидна, що відразу не можна часом відрізнити, чи в українській чи московській мові промовляється. До тогож, як відомо, українську мову засмічено нарочно цілою повістю московських виразів, щоб наблизити одну до другої обидві „братні“ мови. Значніші речення в агітаційних промовах вигукуються в цілком дикунський спосіб, що з людською мовою взагалі нічого спільного не має. Короткі повідомлення перемішано в цілком хаотичний спосіб. Повідомляється, наприклад, що до червоної армії зголосився внук письменника Івана Франка, заявляючи, що хоче боронити країну, яку завжди так палко любив його дід, (Україну чи Московщину, не зазначено, а до „саветської родини“ наш великий письменник мав щастя не дожити), і прохаючи записати його до артилерії (на щось дід придався)... і безпосередньо по тім повідомляється про рекордний урожай буряків в Гайсінському районі. Повідомляється часом українською мовою з Москви, а звичайно московською мовою — з Києва. В інтересах неподільності... Окремого українського радіа властиво взагалі нема, бо й на території „української“ Республіки є воно загально-державним. Повідомлень про внутрішнє советське життя відносно дуже мало. Вони обмежуються головню переказом „досягнень“ советського промислу, але незвичайно широко повідомляється про напади німецьких літаків на Лондон та британських на Берлін. І взагалі про те, як „капіталістичні держави“ нищать одна одну. Очевидно московський уряд числить на це без порівняння більше, ніж на власні сили і „досягнення“.

К. В.

Боязнь робить людину невільником інших. Це є тиранський ланцюг. Страх є формою боягузства, що затроює життя. — Чанинг.

Запобігання ризику в Японії, згідно з обчисленнями, носить 23,180,000,000 фунтів річного.

АНТИСЕМІТИЗМ ПОМАГАЄ НАЦІСТАМ

(Надіслане з Канади).

Фелосип, місячний бюлетин Канадської Конференції Християн і Жидів, помістив більшу статтю на тему, як антисемітизм помагає нацистській справі в Канаді. Зі змістом цієї статті хочемо поінформувати читачів „Свободи“.

Стаття використовує те, що пише Герман Равшнінг в книжці п. н. „Гітлер говорить“. Як відомо Равшнінг був свого часу нацистичним провідником у Данцігу і який мав часті побачення з Гітлером. Ось ті розмови, як він зазначає, він зараз списував. І тому може подавати особисті погляди Гітлера, а не тільки те, що говориться публічно. Равшнінг той думки, що нацистична партія не годиться усьому з антисемітизмом Гітлера. Зокрема він пише про це так:

„Для значної більшості нацистичної кліки провідників ціла расова доктрина „Адольфа“ є ніщо інше, а тільки бомбастичне говоріння для зискання популярності.

Гітлер, однак, вірить в природне зіпсуття жидів. Для нього жид є втіленням зла. Він зробив міт з жидів і збив на тім капітал; однак поза тим є в нього ще й вроджене виразно особисте почуття звичайної ненависті і місти.

„Пояснень на це можна шукати в його особистім досвіді і випадку, що згідно з нормами берзьким расовим законодавством, він сам не є управлений, щоб його зачислено до арийців; однак скрайність його антисемітизму можна витолкувати його винесенням жидів на мітичний первозір людства“.

Ось таке пише Равшнінг у згаданій книжці. Каже, що Гітлер раз зробив замітку, що Ізраїль стоїть поза Англією, Францією і Злученими Державами, та що, колиб німці навіть прогнали жидів з Німеччини, то жид все полишить свій вимовний ворогом.

Равшнінг запитав тоді Гітлера чи це означає, що жиди треба знищити. Гітлер відповів на це так: „Ні. Ми повинні би тоді його винайти“. Є коначне мати дійсного, видимо-го ворога, а не абстрактного, казав Гітлер.

Коли зійшла розмова на „Сіонські Протоколи“, то Равшнінг сказав, що вони є „певним фальсифікатом“. Та Гітлер не був ні трошки тим зажеруний, чи це так є. Він лиш сказав: „М'яси́мо побивати жидів його власною зброєю“.

Гітлер признав теж у тій розмові, що він прийшов до

переконання, що ті Протоколи є „незвичайно освідмлюючі“, та що він набув з них своє натхнення „аж до найменших подробиць“. Це останнє є цілком зрозуміле, бо багато людей, що перестудіювали ці протоколи є переконані, що як хто старається перевести в діло „світлий заговор“, про який там говориться, то ним саме є Гітлер.

Старання аналізу Протоколів виклазе їхній початок у російській тайній поліції, а якщо Гітлер виробив собі повняття про світову революцію з тої книжки, тоді маємо ще одно більше завдячувати нацистичній поліції царської Росії“.

Витяги з тих заслужених на увагу нарисів Равшнінга про особисті погляди Гітлера дають нові докази на те, що антисемітизм, головню, як його для своїх цілей використовує Гітлер, належить до ділянки мітології. В основі антисемітизму є зусиллям створення єдності через викликання ненависті і через заміну предмету ненависті в демона, всеіснуючу силу зла. Це є модерне прийняття старої легенди Зороастра за боротьбу Мазди і Арімана Світла і Темноти. У дійсності не розходиться про те, чи жиди ідндивідуально чи колективно є демонами. Роля, яку приписується їм у світовій трагедії є та, що вони є прототипами всього, що не є „арійське“. Коротко сказавши, ціла та расова доктрина старається нічим іншим як бомбастичним говорінням Гітлера, для зеднання популярності, без огляду на те, чи нацистичні провідники трактують її дійсно так цинічно, як це подає Равшнінг.

Для канадців важне те, щоб це знати, бо антисемітизм певних кол, скріплений упередженням, відграє Гітлерівську улюблену мітологічну гру. Відсоток чесних жидівських купців може бути однаково високий, як і серед не-жидів. Та якщо якийсь жид починає в неетичний спосіб провадити свій бізнес, тоді кується з того антисемітизму нову зброю для блискавкової війни. Антисеміти кричать тоді: Знова жиди! Фелосип упомінає, щоб таку блискавкову війну зараз в початках припинити.

У статті говориться далі, що коли старанно прослідити обвинувачення проти жидів, що ведуть купецькі підприємства, тоді одно можна докзати, а саме те, що є більше жидів зайнятих у всякого роду

купецких підприємствах ніж християн. Наслідком того трапляються всякі приклучки між ними, що розвиваються в економічну систему, яка є далека від досконалої. Однак, антисеміти винять жидів за лиха, за котрі остаточно є відповідальна лиш система. Тому, кінчить цей часопис, канадські антисеміти повинні в часі війни визволитись з віри в мітологію. Як довго вони повторяють, подібно як папуги, свої повні упередження осуди, оперті лиш на ізольованих випадках, проти цілого жидівського колективу, якого вони не пробували ніколи з симпатією зрозуміти, тоді вони лише покурають нацистський плян опанування світом, так нерозумно вдовоженний в Сіонських Протоколах. Вони роздують релігійне і расове упередження; ослаблюють оборону канадської єдності, отворюють Пандорову скринку культурної ненависті; нищать основи демократії і свободи в Новім Світі; а нарешті балканізують американський континент.

ЯРИНА ІМІГРАНТОМ.

Цю соковиту яринку, звану „броколі“, спроваджувано колись з Італії, а в Америці її не управляли. Останніми часами фермери в Каліфорнії стали її управляти й цього літа виставили на ринок її 700 вагонів. На образку: фермер з долини Санта Марія, де управляється її найбільше.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(63)

Хтож той нікчемник, па-скуда, мерзенний син свого народу, що посміє зрадити ці наші? Вірю щиро, що таких між нами нема. Вірю й у те, що нема між нами таких, що повернуть зухвалою ворогові потилицю, бо краще на світ не родитись булоб такому падлюві: коли хто вгледить такого в бою — вбий його, як червоний пса, без вагань... Та нема між нами таких, а коли нема, то я сміливо владо, наданого мені від славного лицарства запорозького, кидаю всю вашу потугу на ворога, не питаючи, скільки його, а тільки шукаючи, де він, — кидаю, бо знаю, що ми — або зв'язимо, не пустимо ворога шарпати рідний край і визволимо братів, що на ворожих каторгах, або поляжемо з честю й славою лицар-

ською в чеснім бою, як і належить лицарям.

Гетьман знов оглянув стрим оком своє військо й знов лице його розпромінилося ясна усмішка задоволення. Та й було від чого радіти. Павло, сам піднесений духом і запалений зчепитися з ворогом на падлюві: коли хто вгледить такого в бою — вбий його, як червоний пса, без вагань... Та нема між нами таких, а коли нема, то я сміливо владо, наданого мені від славного лицарства запорозького, кидаю всю вашу потугу на ворога, не питаючи, скільки його, а тільки шукаючи, де він, — кидаю, бо знаю, що ми — або зв'язимо, не пустимо ворога шарпати рідний край і визволимо братів, що на ворожих каторгах, або поляжемо з честю й славою лицар-

Тепер слухать наказу! — твердо й гучно знов промовив гетьман і зсунув грізно брови. — Битися до загину, один одному помагати, а для цього не зариватися до осліпії й запаморочення, в погоню брати нікого, каторг не палити й не рубати — потрібні ще будуть, — із невольниками, що на гребках, не востузаються, аж до кінця бою!... Те-

пер ватагам — ушукуватися зараз у довгу лаву з байдаків, щоб оточити ворога півколом до берега і не дати йому втекти! В бою веду я, а поляжу — веде Бородавка, а поляже й він — веде Граб! Щастиж Боже!

Сагайдачний скинув шапку й перекрестився. Мовчки те саме зробили братчики, понадівали шапки, й під приглушенням наказів ватагів байдаки почали шикуватися по обидва боки гетьманської чайки. Кошовий звелів спустити вітрила і йти на самих веслах.

Сходило сонце над брижуватою опуклістю моря. Від самого обр'ю на сході простягалася через усеньке море широка мерехтлива стігя й заграли на хвилях усіми барвами. Павло, завжди вельми чуйний до всякої краси, трохи не скрикнув від захвату. Озираючись назад і мусів аж очі затінити долонею від золотого сліпучого блиску, яким палало на схід осяйне сонце, відбиваючись на рухливій поверхні води, мов на велетенському свічиді. Тепер лише зрозумів він як слід уся вагу, дотепність і доцільність зами-

слу кошового напасти на ворога з соняшної сторони: не тільки тяжко було взагалі дійтися на схід, але хто й найпильніше придивлявся, то мало що вгледів би на морі, бо все потонуло, злилося із морем сийва. Якби хто гнався зазду за байдаками, то нагоно що побачилиб козаки з човнів хіба лише в безпосередній близькості.

Сонце підбилося геть за сніданок, коли з гетьманського байдака дано було гасло — приготуватися до бою. Павло пильно глянув перед себе в далечині і на обр'ю побачив узеньку смужку землі. На чайках заворушилися. Де були гармати, там гармаші, де раз гарненько оглянули їх, набили гарматними кулями й уже не відходили від них. Оглянуто було й мушкети й теж набито. Інші знова повитягали зпід облаків дрючки з насадженнями на них залізними гаками, тобто очени, по доставали добре нагострені сокири й покляли під рукою, а далі кожен витяг із піхов шаблю, що раз любовно оглянув її й навіть рукою погладив; мовляв, береженого Бог

береже, а козака шабля стереже. Кожен випробував, чи не зачіпається, чи легко ходить у піхвах, і заспокоювався тільки тоді, коли впевнявся в тому, та так, що аж посміхався від задоволення, немов би переконувався, що забезпечився цілком від яких-будь несподіванок. Не дарма вся людина свою шаблю, як вірну дружину.

Павло й собі оглянув шаблю й пістолі, а далі знов дивився вперед, слідкуючи за тим, як поволеньки смуга берега ширшала, як почали означатися на темно-сірому тлі обриси башт і мінаретів, а далі білими плямами з чорними цяточками на них очаківські будівлі з плоскими дахами.

Але не тим була захоплена увага Сагайдачного. Немиле око його вже нагледіло в широкій затоці перед містом високі цогли турецьких катор. Віддихнувшись із пильного. До цієї хвилі не був твердо певний, що застане їх: ще в Очакові. Показав на них рукою Бородавці й Хмелеві: обидва приглянувшись пильніше, радісно закивали головами, — вони, мовляв, дано бу-

ло гасло змінити вже потомлених гребців свіжими, й цим, свіжим, наказано гребти з усієї сили.

— Жбурляю! — раптом почув Павло голос кошового й аж здригнув.

Козаки з цікавістю обернули голови й дивилися на нього.

— А ходи сюди, сину!...

Павло звинно просунувся до переднього чардаку й зійшов на нього. Бородавка й Хмель, посміхаючись в усі, зацікавлено чекали, що скаже гетьман.

— Готовий до бою? — ласкаво запитав кошовий, обернувшись до Павла.

— Готовий, батьку.

— Не боїшся?

— Де пак! — спалахнув молодик.

— То-тож... Це тобі не навукачки з канівською босотою: турки, голубе, добрі вояки, незгірші від наших, тож візьми очі в руки. Ну, та будемо якось давати з ними раду вдвох. Будь тут, коло мене, — будеш потрібен.

— Слухаю, батьку!... Сагайдачний знов обернув-

ся до них плечима, а Бородавка й Хмель здивовано нерезирнувшись, Павло почув себе дуже ніяково під зверненнями на нього поглядами братчиків.

— „Нащо я йому здався, що аж тут треба було поставити, наче на публіку?“ — думав Павло.

А кошовий, дивлячись уперед, потирав руки й кидав до Бородавки короткими увагами:

— Лепсько, лепсько... Далебі, лепсько!... Вони ще й досі нас не добили... Аніруш там... А сандалики опріченько стоять... Егеж, еге... нам цього тільки й треба... Він звернувся на правий бік і грімним голосом гукнув:

— Праве крило все вдарить на сандали!...

Далі знов заговорив уривчасто:

— Авжеж усе... Чималож їх, тих сандалів... Егеж, еге... Ну, та нічого: впораються якось дітки...

І знов грімкий гук у лівий бік:

(Дальше буде.)

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

І ДЛЯ ЦЬОГО ЛІКУВАННЯ

Міська клініка в Нью-Йорку дала почин заснованню так званої виховної клініки. Як у свій час, слово „клініка“ нагадує негайно лікування й шпиталі. Від грецького слова „клініка“, що означало „лежачий на ліжку“, що означало: лежачий на ліжку. З грецької мови слово перейшло до латинської, а від неї до багатьох інших культурних мов, на означення навчання медицини в приватності хоріої людини, наприклад у шпиталі.

Виховна клініка в Нью-Йорку вважалася передовсім помагати дітям, що мають різні труднощі в читанні. Вона хоче про-свідати, чому діти мають труднощі в читанні та що на це по-робити.

НЕ ЛИШЕ ДИТЯЧИЙ КЛОПІТ

Можна догадатися, що й ба-гато дорослих людей має труднощі в читанні.

Дехто може читати дуже по-важно. Дехто робить часті по-мишки в відчитуванні букв і слів. Інший, як читає, нахо-дить труднощі в розумінні прочитаного. Інший скоро му-чить і легко покидає читан-ня. Ще інший зовсім не має охоти читати, хоча вміє. Інший читає лише дещо, наприклад підсказки під образками.

Ріжниця між клопотами ді-тей-читачів і клопотами стар-ших читачів у тому, що коли такі клопоти дітей можуть розв'язувати вчителі чи „ви-ховні клініки“, то клопоти старших читачів мусять розв'язати самі читачі. Вони мусять знайти самі причину, чому во-ни не читають добре, багато й радо, і що причину усунути. Звичайно, не легка це штука, але й не неможлива.

ПОЗА ОБРИ

В одному тижні появилися англійською мовою три книж-ки про ту саму справу. Авто-ри одні з них назвали її: По-за німецьку перемогу. Відомий американський історик го-ландського роду Гендрік Ві-лем вен Лун назвав свою книжку „Інвазія“. Роберт Шер-вуд, відомий драматург, напи-сав драму під наголовком: „Не-сміє бути нощі“.

Всі вони пишуть про те, що буде в Америці, як Німеччина перемаже Англію й почне на-ступати, на Америку.

Декому це могло би видава-тися фантазією, а премій ав-торам книжки „По-за німець-ку перемогу“ трапилися така „пригода“, що вони припусти-ли, що Японія буде держати-ся до Америки неутрально, а в тому часі, як книжка дру-кувалася, Японія буде присту-пила до союзу з Німеччиною й Італією, що своїм вістрям звертається проти Америки.

У НАС ІНАКШЕ

Американець Вил Джеймс написав книжку під наголо-вом: „Коні, котрих я знав“.

Що можна сказати про ко-ней? Невжеж коні можуть бу-ти різні, гей люди? Вил Джеймс видно так думає. Він лише про коня „видюче око“, що врятував життя сілому іздеві. Про коня, на котрому ніхто не міг їхати верхом. І про інші коні, добрі й злі, але на всякий випадок дуже ці-каві. Півтора долара рахують накладці за цю книжку, і як показують рапорти, вона має широкий попит.

Читаючи про популярність книжки про коні, що їх автор знав, дивуєшся, чому в нас не цікавляться люди навіть книжками про людей? Однак, по певній застанові чи не при-йдесть признати, що зацікав-лення звіриною це властиво зацікавлення людиною! Чи не шукаємо ми при читанні про-звіря, на скільки вони подіб-ні до людей?

ВІДОЗВА

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА
В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ!

УКРАЇНЦІ! ЗЕМЛЯКИ!

Заняття західньо-україн-ських земель, особливо Гали-чини, російськими больше-виками загрожило серйозно-дальшому розвою україн-ської культури і незалежної української думки на традицій-ній, християнських та націо-нальних основах. Заходить по-важна небезпека, що нашому народові у Старому Краю прищипиться чужі йому ідеї та що накинеться йому чужо, не-українську по духу ідеоло-гію, котра під покришкою ін-тернаціоналізму винародовить його духово та злучить його з московським центром — ду-ховим і політичним.

Супроти того святим обо-в'язком української еміграції є зорганізувати незалежні у-країнські духові, научні ос-редки поза межами впливу червоної Москви чи інших чужих, а на нашу землю зазіха-ючих сил. Найкраще надається для цього вільна американ-ська земля, де є свобода роз-витку та де маємо мільонову українську громаду, що її мо-засоби.

Доводимо оцим до відома всього. Українського. Грома-дянства в Америці, що почин-до такої культурної органі-зації вже зроблено, та що у-Стемфорді, Конн., де від кіль-кох літ існує українська вища школа, відкрито український каледж.

Значіння цієї научної устано-ви для всього українського на-роду — а особливо у теперіш-нім його тяжким положенні — не треба вивчати. Воно оче-видне. Цей Каледж стає все-українським добром. В ній бу-де плекатися українська націо-нальна традиція, українська історія, мова і культура, укра-їнська національна думка та християнські основи нашої культури, уґрунтованої Воло-димиром Великим, Острозь-кою Академією, Петром Моги-лою та Андрієм Шептицьким. З цього Каледжа світло рід-ної науки промінюватиме до всіх закутин земної кулі, де тільки знайдеться громада ук-раїнців.

Щоб усвідомити українсько-му загальному вагу цієї устано-ви, дня 24. листопада (неділя) уладжується у Філадельфії Свято Українського Каледжа, що зачнется покликанням по-мочи Всевишнього у вчорній Архирейській Службі Божій, а складатиметься з Святочно-го Бенкету і Святочної Акаде-мії з Концертом. З нагоди цьо-го торжества появляється також Пропагандна Книга, що місти-тиме научні та історичні рефе-рати, огляд українського шкільництва в минулім і в су-часності, статистику україн-ських шкіл на Україні, в Євро-пі і в Америці, та привітти для Українського Каледжа.

На оці Свято запрошуємо та звиваємо усіх українців без

ріжниць. Ближчі дані про ньо-го оголошаться у часописах і через радіо.

Знагоди цього торжества звиваємо також всю україн-ську суспільність в Америці — всі українські громади, церкви, організації, брацтва, сестрич-тва, та інші товариства, укра-їнських бизнесменів, професіо-налістів та взагалі всіх укра-їнців — до щедрих жертв на фонд Українського Каледжа — чи то у виді безпосередних датків чи через закупку місця на привітти у Пропагандній Ки-зи. Зокрема всі організації яко-гонебудь роду повинні поспі-шити із датками на фонд Ка-леджа.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНЕ!

Віriamo, що Ви розумієте всенародно вагу цього вели-кого почину. Віriamo, що як Ви доси жертвували щедро на Старий Край, так тепер поспі-шите з жертвами на Україн-ський Каледж. Ставайте його співосновниками! Ставайте його добродіями — фундаторами! Поможіть збудувати осередок української незалежної, на-ціональної культури! Попри-ть як один діло Українського Ка-леджа!

Нехай розвивається, нехай росте, нехай процвітає Укра-їнський Каледж!

Нехай розвивається україн-ська незалежна національна культура та незалежна націо-нальна думка!

Нехай живе український на-рід! Нехай встане вільна, само-стійна, євуренина Українська Нація-Держава!

о. Филімон Тарнавський,
канцлер дієцезії
† Іван
єпископ помічник.

ПОВІСТЬ ПРО СЛАВНОГО
ОПРИШКА ОЛЕКСА
ДОВБУША

ШЕ ЛИШЕ КІЛЬКАНАЦІЯ
ПРИМІРНИКІВ ОСТАЛОСЯ
ВІДОМСТ ПОВІСТІ
МИКОЛИ УСТІЯНОВИЧА

СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР

Повість замітна в історії ук-раїнської літератури тим, що вона є одною з перших пові-стей української літератури в Галичині.

Для читача ця повість ціка-ва передовсім тим, що голо-вною особою в ній є Олекса Довбуш, славний вождь гу-цульського розбійницького ру-ху.

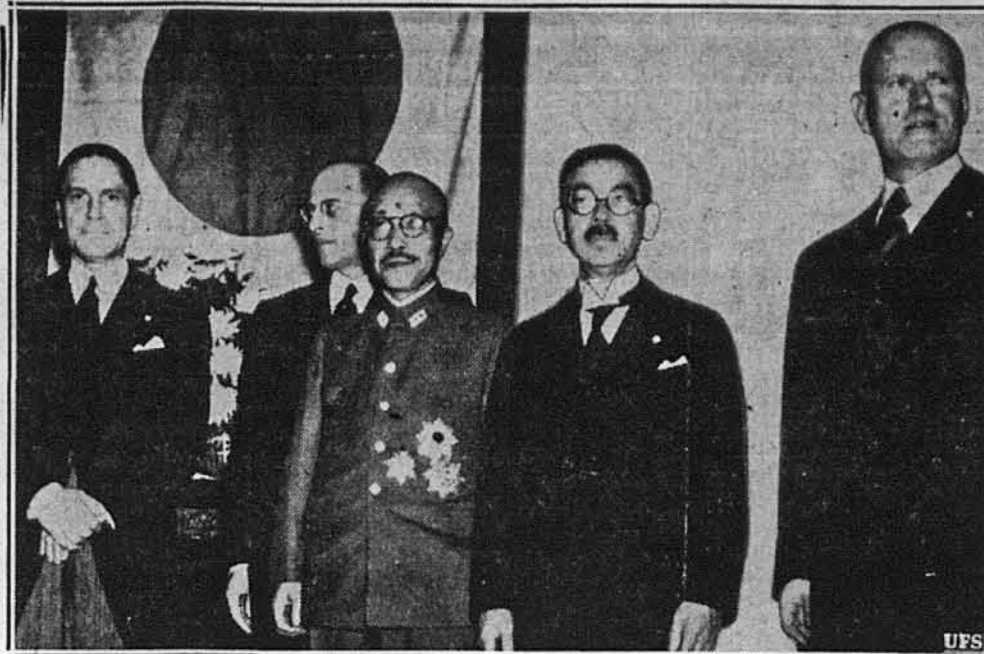
ЦІНА 40 ЦЕНТИВ.

Замовляйте:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО-
ДИТИСЯ ЧАСОПИС
„СВОБОДА“.

ВРЯТУВАЛИСЯ. — Ці три гіндуські корабельні робіт-ники британського вантажного корабля Елмбенк вря-тувалися, як його розбила німецька субмарина.

ПОТРИПНИЙ СОЮЗ. — Сцена в заграничній міністерстві в Токіо по підписан-ні союзу Німеччини, Італії й Японії. На образку від лівої до правої руки: іта-лійський амбасадор, представник Гітлера, японський міністер війни, японський міністер заграничних справ і німецький амбасадор.

3 ДНЯ

ВИБОРЧА ГАРЯЧКА

Американські загальні вибо-ри зближаються до кульміна-ційної точки. Становища обо-х кандидатів приблизно такі:

Президент Рузвельт говорить, що він обцяв керму держави в момент, коли економічна кри-за торкнула дна, коли сотки банків, тисячі підприємств банкрутувало, а мільони людей були не лиш без заняття, але ніхто навіть не цікавився ни-ми, щоб врятувати їх від го-лоду. Він далі каже, що ця криза мала глибокі коріні і її неможливо було в короткому часі усунути. Треба було ступ-нево перебудувати Америку на зовсім інших засадах, за-держують водночас найголов-ніші засади демократії та зв'язаної з нею суспільної свобо-ди. Маючи перед собою зовсім нові, а при тім складні про-блеми він мусів шукати різних способів; зокрема коли ті, я-ких пробував на початку, не давали бажаних результатів.

УСПІХИ „НОВОГО РОЗДІЛУ“.

До тревалих успіхів політи-ки президента треба зачисли-ти поступове соціальне зако-нодавство, як безпека людей на старі літа і перед безробіт-тям; впровадження закону про години праці і висоти плат, на основі якого покладено під-логу для робітничих плат, нижче якої вони не сміють спадати, а з другого боку ство-рено стелю для числа годин праці, вище якої вони також не можуть підноситися, хіба під усім півтора разової за-плати працюючим. До успіхів теперішньої адміністрації зачи-ся будови величезних шло-зів і електривень. Зорганізуван-ня „Свілієен Консервейшен Кемп“, в яких сотки тисяч молодих американських хлоп-ців знайшли пристановище та добру моральну і фізичну опі-ку; зорганізування „Воркс Прогрес Адміністрашен“, чи коротко „Доблоу Пі Ей“, в я-кім коло двох мільонів робіт-ників стадо дістає працю. До заслуг зачисляє теперішня ад-міністрація також те, що ру-шила з місця справу амери-канського зброєння, ухвалила поверх 15 біліонів доларів на будову воєнних машин, та до-вела до примусової військової служби.

Маючи на увазі справність, з якою президент Рузвельт ке-рував крізь ті тяжкі часи дер-жавною машиною, демократи висунули його третій раз на президентського кандидата хоч ні один дотеперішній аме-риканський президент не був три рази президентом, а де-які з них виразно від того відмовлялися.

ЗАКИДИ РЕПУБЛІКАНЦІВ.

Републіканське становище з одного боку досить вигідне, а з другого досить тяжке. Коли брати під увагу критику уря-

ду, то їх положення досить вигідне тому, що легко крити-кувати того чоловіка, котрий щось робив. Роблячи чоловік все мусить зробити дещо по-милку. Щобільше, все є бага-то таких справ, що не мають ні одної досконалої розв'язки. Чи ськ чи так, вони мусять за-знати певного неспіху. Щоб виказати, що серед усіх мож-ливих шляхів вибраний шлях всетаки був найліпший, треба булоб завернути взад час і припорочити комусь поспробу-вати другого шляху. А це не-можливе. В тому відношенні позиція републиканців вигід-на.

Але їх побиває це, що вони не були при владі, той не могли пописати успіхами. Вони мусять лиш критикувати і обіцувати щось краще. А до обіцянок люди все відносять з певним недовірям.

КРИТИКА „НОВОГО РОЗ-ДІЛУ“.

Републіканці перш усього говорять, що багато добрих речей, яких довершено в часі адміністрації „нового розділу“ булиб всеодно довершені, на-віть колиб інша адміністрація була в Вашингтоні при владі. Одна партія не може припису-вати собі всі заслуги за ті су-спільні добродіїства, які ста-лися за її урядування. Колиб так було, то републиканці ма-либ право приписувати собі заслуги за все те багатство що є в Америці, та за той високий рівень життя, який маємо, бо ті багатства і той рівень життя досягнуто в переважній біль-шості за попередньої двогої републиканської адміністрації.

Републіканці далі кажуть, що політика нового розділу занедбала багато речей, а на-віть коли впровадила деколи добре законодавство, то його зле виконувала. Вкінці вони

кажуть, що державна сила за урядування президента так скупчена в його особи, що ви-ринає поважна загроза дик-татури.

БЕЗРОБІТТЯ ІСНУЄ.

Републіканці кажуть, що хоч Рузвельт задовжив край на нових 30 біліонів доларів, без-робіття існує далі в тім самім числі, що було на початку. А це доказ, що щось зле з політикою уряду, беручи під у-вагу це, що інші краї далеко краще поборили безробіття. Вони далі закидають, що у-ряд підсичує клясову нена-вист серед людей, підкожую-чи бідні класи проти багатих. А це ослабляє націю зо се-редини. Бо незаперечним фак-том є це, що нація найсильні-ша тоді, коли вона внутрі-єдинена. Вкінці вони закида-ють Рузвельтові, що всіма си-лами про край до війни, хоч внутрі край не підготований ні психічно, ні матеріально.

Обі сторони мають добрі а-ргументи. А величезне заікав-лення в тих виборах з боку найширшого загалу є доказом, що американці свідомі ваги хвилі. П'ятого листопаду вони своїми голосами рішають, кому поручити на чергових чотири роки дальшу керму краю.

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ

НЕ ВБЮ ЙОГО

Запорожці найшли на шляху трупа. Поховавши, вони пішли шукати винуватця. Нагнавши москалів, вони мають розгада-ти: чи це вони вбили? Як вони, що з ними зробили?

Читаючи це оповідання, дізна-ється багато про життя й во-ювання козаків.

ЦІНА 20 ЦЕНТИВ.

Замовляйте:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НАЯГАРА ФОЛС, Н. Й.

Приєднання нових членів.

На зазив Головної Канцеля-рії У. Н. С. я розписав картки а відтак особисто відвідав у-сіх членів і на мою просьбу священник проголосив в цер-кві підчас богослуження, щоб усі члени явилися на зборах 6-го жовтня ц. р. Коли при-йшла хвиля і я увійшов на га-лю з окремим організатором п. Маланчуком, на превелике здивування застав усього 10 членів. Сумне, але правдиве. Не чекаючи довше передба-тель отворив збори, предста-вив членам організатора і по-просив його до слова. Пан Ма-ланчук забрав слово і сказав про діяльність нашого Бать-ка Союзу, про його маєток, про членів і користи випли-ваючі зо союзних грамот, не лиш по смерті, але за життя. Промова була ґрунтовна, гар-на і правдива. Однак вистидо мені було очі піднести, що тої промови слухають глухі стіни. Однак п. Маланчук не взяв це за прогору. Початок був сумний одлак закінчення додало мені духа. По тижні нашої праці було 16 аплікацій на нових членів. Сих 16 чле-нів приєднано завдяки п. Ма-ланчукові додають мені нової енергії до життя і до праці для відділу 351 і для нашого Бать-ка У. Н. Союзу. Нашому о-кремньому організаторові п. Маланчукові бажано світлич у-спіхів у всіх місцевосях, ку-ди буде обіздати, а це буде велика користь для У. Н. Со-юзу.

Іван Борак, секр.

ЩО ДУМАЮТЬ АМЕРИКАНЦІ ПРО БРИТІЙСЬКИЙ СПРОТИВ?

ЛОНДОН. — Ось це пере-дав британський їхній амба-сдор Лотієн, як тільки висів з літака і вступив на англійську землю. Заявив, що американці глядять на оборону Лондону і британського острова з най-більшим подивом, та що вся їхня симпатія є з Англією. Да-лі він зазначив, що тепер Ан-глія дістає американські літа-ки місячно сотнями, але в ско-рому часі те число збіль-шиться.

БАЛКАНСЬКО-АРАБСЬКИЙ БЛЮК

РИМ. — Такий ब्लюк має творити Антоніо Ієн, британ-ський секретар війни, що те-пер перебуває в Єгипті. Він теж хоче втягнути Єгипет до війни по стороні Англії, а проти Італії. Таке пише іта-лійська преса.

БРИТІЙЦІ ДОБРЕ ВІДПЛА- ЧУЮТЬСЯ

Це є те, що можуть перека-зати американські кореспон-денти, коли бачать, як бри-тійські летуни винищують ні-мецькі кораблі на Англійським каналі, чи бомбардують фран-цузькі пристані, заповнені ні-мецьким військом і складами амуніції. При тому британці помагають собі ще далеко-помажними гарматами, які тепер починають відгравати щораз більшу роль. Ними обстрі-люють головні німецькі ко-раблі. Вправді залягла над морем і сушено густа мрака, але вона не стримує британ-ських летунів від налетів на німецькі міста.

НОВИЙ ТИП НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ

Німці вислали до нищення полудневої Англії понад 300 нових літаків, що дуже скорі. З них яких 200 бомбардували Лондон. Німці заповідають, щоб вислатимуть проти Ан-глії по 3,000 таких літаків. Ті літаки літають 30,000 стіл ви-соко і по 300 миль на го-дину.

УВАГА! НЮ БРИТЕН, КОНН., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ОТСИМ ПОДАЄТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, ЩО
В НЕДІЛЮ, 27. ЖОВТНЯ (OCTOBER 27, 1940)

відбудеться:

35-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ

НОВО-ЗМАЛЬОВАНОЇ ЦЕРКВИ В ЧИСТО УКРАЇНСЬКИМ СТИЛІ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВ. ЦЕРКВИ НЕПОР. ЗАЧ. ПРЕЧ. ДІВИ МАРІІ
ПРИ 54 WINTER STREET, NEW BRITAIN, CONN.

Акту посвячення довершити ІХ ПРЕОСВ. КИР БОГДАН
при асисті багатьох священників.

В неділю, в год. 9:45 рано, збірка вірних у Церкві й вчорішче впро-вадження Іх Преосв. з дому парохіального до Церкви. В порох Церкві привітає Іх Преосв. пресвітер парохії п. Йосиф Керелєва, мол. в дверях Церкви парох о. Евстахій Писар. — У год. 10. рано зачнется посвячення церкви і Архирейська Служба Божя. По Са. Божій у год. 1:30 відбудеться величавий „БЕНКЕТ“ в „TABS HALL“, Main Street, і Святочний Концерт.

В церкві і на бенкеті будуть присутні чужі гості, як: U. S. Senator Francis T. Maloney, Mayor George J. Coyle, State Senator John L. Sullivan, Commissioner Robert A. Hurley, Democratic Chair- man Michael Banan, and a representative of Governor Ramond Baldwin.

Після бенкету виступить Хор Церковний під проводом п. Б. М. Хоптика з добре-підробленою концертною програмою.

Щиро та сердечно запрошуємо Вас, всіх, прибудьте до нас на наш торжественний Празник, і на власні очі огляньте красу нашої Церкви, бо то перша Церква в Америці, котра помалювана в чистий український стил. Малаюва нашу Церкву наш український Архист п. Іван Кучмак. З твердою надією, що в неділю, 27. жовтня, будемо разом, славити Бога, святу Православну Віру і Ріану Неньку-Україну.

Уряд Парохіальний 247,50

НАЙНОВІШІ РЕКОРДИ

ОФЕРТА Ч. 2.

НАЙПОПУЛЯРНІШІ. НАДАЮТЬСЯ, ДЛЯ
ДОМУ, САЛЬОНУ І НА РАДІО.50-цт. за одну \$5.00 за ДЕСЯТЬ
Рекорду рекордів, з пересилкою.
(Хто бере менше як 10 дотати треба
10 цт. до кожної рекорди на пересилку).

- 27397 Кавалер Під Вусом (Коломийка) Вдовин Син. — Гуменюка.
27396 Весільний Барвінку. Коломийка Чорнобривка. — Гуменюка.
27394 Гріх Віята. Доля Композитора. — Жуковський.
27393 Коломийка Сміх і Танець. Кабіня Жениць. — Жуковський.
27390 Туман Ярм Котитесь. У сусідів Хата Біла.
27383 Весільний Віат, Ч. 1. П. — Гуменюка-Красновська.
27380 Сотник: На редуті. — Жуковський і оркестра.
27378 Коломийка і Козак: Від хати до хати (Коломийка). — Гуменюка.
27360 Ти мій королю: Значився кобасою. — Гуменюка, Скоробогач.
27358 Чи то люди конюшина (Коломийка) Заший мені чоловіче. — Жуковський.
27351 Радехівська коломийка: Питався мати сина, що коштує та дітина. — Т. Свистун.
27346 Понад круті беріженьки: Варгута. — Е. Жуковський.
27341 Сюда Мариско: Над потоком (Полька). Укр. сільська оркестра.
27340 Коломийка-На сіножати: Переславська Полька. — О. П'язь.
27336 Ворон в хаті, часті 1 і 2. — Е. Жуковський і Р. Красновська.
27301 Човник: Чудася (дует). — В. Барчаківна і І. Давиденко.
27303 З гори на долину: Чия рибка того став. — І. Сердинський.
27308 Літом качка працює (Полька): Дай Боже жарувати, аби не хурчати. — Лемківська Оркестра.
27394 Слоб сироти: Біда наймичка. — Р. Красновська, укр. орк. Гуменюка.
27305 Фармерська коломийка: Бородата коломийка. — Укр. орк. Гуменюка.
27318 Канадійська коломийка: Чий ми мати не купала. — Орк. Гуменюка і Жуковського.
27320 Пісня білого наймита: Кавалок ґрунту. — Е. Жуковський і С. Жуковська.
27325 Пасичник (Полька) Річний край. — Орк. Гармонія.
27326 Красна докоза: Смерківська полька. Орк. братів Фуски.
27374 Полька львівська: Полька квітська. — Орк. Чернігівська.
27384 Роза полька: Козак за Дунаєм. — Древіський, орк. Гуменюка.
27388 Магдаліна (Полька): Мій папирот (Коломийка). — Українська Оркестра.
27297 Плаканийська коломийка: Навірна коломийка. — О. П'язь.
27295 Місце Вилітка бере розділ: Початки троблів. — Е. і С. Жуковський.
27292 Лучка зеленіє: Орхелівський мішаний танець. — А. Варна.
27291 Перепелеса (Полька): В горах Карпатах (валець) — Орк. Гуменюка.
27289 За Тебе Україно: Гей ну хлопці до зброї, укр. квартет.
27290 Полька з Лемморин: Вальс „Отенівський“ орк. — братів Голотіа.
27288 Любонішча Петра: Лумка про старі краї. — Е. Малець.
27283 Невір діче козаки: Коломийка: Ой чого ти задурився. — Свистун.
27279 Фальшиві слези: Мій смічок. — Е. і С. Жуковський.
27274 Три шляхи: Шумить, гуде дубовий. — Т. Свистун.
27273 Роман: В день по весіллі. — Е. Жуковський.
27272 Як я братів раз сконаю: Ой їхав я коло млина. — Т. Свистун.
27264 Зелений дубочку, чого похилився: Марш Укр. Галицької Армії. — Т. Свистун.
27257 Гуцульська коломийка: Аркан дрібний. — Т. Свистун.
27256 Чумак: Метелиця, танець укр. орк. — Гуменюка.
27255 Великодня гайка: Гопак колом, укр. орк. — Гуменюка.
27254 Журавель весільний: Катерина Херсонка, укр. орк. — Гуменюка.
27253 Запорожський герц: Гони вітер, укр. орк. — Гуменюка.
27252 Аркан коломиїковий: Козачок солю, укр. орк. — Гуменюка.
27251 Козачок подільський: Коломийка в дві пари, укр. орк. — Гуменюка.
27250 Пісня сироти: Части перша й друга, укр. орк. — М. Томаса.
27247 Козачок з Півдольської: Весільні жарти, укр. орк. — Гуменюка.
27242 Золотівська коломийка: Чом дуб зелений, орк. — Гуменюка.
27241 А ви хлопці молоденькі: Лиха доля жовіра. орк. — М. Томаса.
27235 Як поїду з кіними на ніч: Дівоча пісня. — Т. Свистун.
27233 Ох ти моя Діволюбко: Козачка шумка. — Т. Свистун.
27228 Богачке весілля: Части 1 і 2, укр. орк. — Гуменюка.
27227 Коломийка Тернопільська: Коломийка Скалицька, укр. орк. — Гуменюка.
27226 Докінчення вінколетів: Ларовани, укр. орк. — Гуменюка.
27219 Чотирнадцятий роцьок сумний настав: дві частини, орк. — брат Голотіа.
27218 Полька Свобода: Полька з Галичини, укр. орк. — М. Томаса.
27204 Змовини Части 1 і 2, укр. орк. — Гуменюка.
27199 Добрий вечір тобі: На Йорданській річці. — Хор Кириченка „Бандурист“.
27195 Ірод цар: Веселення веселися, укр. церковний хор.
27187 Метелиця: Козак завидя танець, укр. орк. — Гуменюка.
27127 Ангел вопіє: Платіть уну. — К. Кірюк.
27122 На городі сурма грає: Марш Садовського, укр. січова орк. — Сурма.
27110 Родження Твое Христе Боже наш: Йордан. — К. Кірюк.
27089 Полька парубочья: Вальс Банаура, укр. орк. — Гуменюка.
27071 Чабан: Гуцулка танць, укр. орк. — Гуменюка.
27050 Гоп Марку — покинй сварку: Ой вишеньки-черешеньки, орк. Гуменюка.

Перегляньте повний список рекордів. Коли котрих з них не маєте, то ви повинні мати. Бо це найкращі українські рекорди і в кожній українській хаті повинні бути.

Випишіть собі номери бажаних рекордів і разом з Монею ордером вишліть на нашу адресу: Рекорди будуть Вам вислані того самого дня, коли отримаємо замовлення. Адресуйте:

СВОБОДА
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДАЛЬШІ ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ ПРО
РЕЕСТРАЦІЮ ЧУЖИНЦІВ

Двадцять і два нових питань і відповідей щодо реєстрації чужинців, додав департамент справедливості Сполучених Держав до поправленого видання своєї брошури, в котрій відповідається на питання, що їх найчастіше ставлять у запитках про реєстрацію чужинців. Брошура є показником. Вона вповні не вичисляє законів реєстрації чужинців. Примірники брошури, по англійськи, можна дістати безплатно. Писати треба до Дивізії Реєстрації Чужинців, Вашингтон, Д. К., і питати за копією, питань і відповідей про реєстрацію чужинців.

Оце переклад тих 22 нових питань і відповідей:

Питання: Чи хто має право розказувати чужинцям, коли, або де він мусить реєструватися?

Відповідь: Ні. Чужинець може реєструватися у будь котрім реєстраційним поштово-бюро або публічним місці, призначеним на реєстрацію, і коли хоче, однак перед дие 26-го грудня 1940 року.

П. Чи може чужинець реєструватися поштою?

В. Ні. Він мусить реєструватися і дати відбиток пальців особисто. Це робиться тільки у місці, призначеном для реєстрації.

П. Чи чужинець обов'язаний відповідати на інші питання, крім тих, які знаходяться на аплікації для того цілі і для відбитку пальців?

В. Ні. Поштоматрів поінформовано, щоб не ставили інших питань, крім тих, які подані на формулярах реєстрації і відбитку пальців.

П. Де може чужинець дістати поучення про те, як відповідати на питання реєстрації?

В. Зразковий реєстраційний формуляр подає не тільки реєстраційні питання, але також повні поучення, як на них відповідати. В додатку чужинець може радитись поштамейстра, кривого, приятелів, суспільної установи, або кого іншого. За порадою можна теж писати до Департаменту Справедливості, Дивізії Реєстрації Чужинців, Вашингтон, Д. К. Однак остерігайтесь кожного чужинця, щобі дстав такі інформації на час і зареєструвався перед 26 груднем 1940 р., бо інакше сам за це буде відповідати.

П. Чи може чужинець дістати інформації про дату свого приїзду, назву корабля, тощо, коли напише до Імміграційного і Натуралізаційного Бюро, або до Дивізії Реєстрації Чужинців?

В. Таких інформацій не можна дістати від згаданих бюро для вжитку до реєстрації. Кому треба таких інформацій, хай питає кривних або приятелів, з котрими їхав до Америки, або котрі можуть те пам'ятати чи знати, або перегляне свої старі документи, а може з них дещо довідається.

П. Коли чужинець має вже „перші папери“, чи треба, щоб він їх приніс з собою до реєстрації?

В. Принісити папери не конче потрібно, якщо вповні виповнено реєстраційний формуляр. Однак порадою, щобі при виповнюванні реєстраційного формуляра послугувались першими паперами, бо там є багато потрібних інформацій.

П. Чи треба, щоб чужинець приніс метрику свого уродження до реєстрації?

В. Ні. Однак з метрики можна виписати точну дату і місце народження.

П. Чи має чужинець прине-

сти свою фотографію до реєстрації?

В. Ні. Ніяких фотографій не вимагається під час реєстрації.

П. Чи можуть чехи, поляки або інші люди, громадяне чи піддані, недавно окупованих країв подати назву своїх країв при реєстрації у рубриці ч. 4, замість подавати назву краю окупанта?

В. Так, можна.

П. Чи чужинці, котрі реєструвались після стейтвого або міського реєстраційного закону, обов'язані теж реєструватись після Федерального Закону Реєстрації Чужинців з 1940 року?

В. Так, вони обов'язані реєструватись.

П. Чи чужинці як подорожні робітники обов'язані доносити про кожну зміну своєї адреси?

В. Ні. Закон реєстрації чужинців приписує, щобі доносити тільки про зміну сталої адреси. Зміна мешкання значить зміна місця постійного перебування. Чужинець змінює адресу тільки тоді, коли переноситься на нове мешкання і думає там стало перебувати.

П. Чи чужинці, котрі реєструвались після стейтвого або міського реєстраційного закону, обов'язані теж реєструватись після Федерального Закону Реєстрації Чужинців з 1940 року?

В. Так, вони обов'язані реєструватись.

П. Чи громадяне Сполучених Держав, засуджені за злочини, втрачають свої громадянські права і тому мають реєструватись?

В. Ні. Хоч громадяне Сполучених Держав можуть втратити певні громадянські права і привілеї, коли їх засуджено за певні злочини, то однак самого громадянства не втрачають і не потребують реєструватись.

П. Чи чужинецька жінка, одружена за американського громадянина, мусить реєструватись?

В. Коли чужинецька жінка, управлена до натуралізації одружилась за американського громадянина перед дием 22-го вересня 1922 р., то вона автоматично стала теж громадянкою по чоловікові і не мусить реєструватись, якщо того громадянства від того часу не втратила. Одружена після згаданої дати не набула громадянства по мужу і мусить реєструватись, хіба що окремо натуралізувалась.

П. Чи громадянка втрачає своє громадянство коли одружується з чужинцем?

В. Громадянки, одружені за чужинців після 22-го вересня, 1922 р., або перед дием 2-го березня 1907 р. не втратили свого громадянства через одруження. Однак громадянка, одружена за чужинця між тими двома датами, втратила своє громадянство, якщо її муж не натуралізувався в тім часі. Коли це була жінка тут роджена, то й громадянські права привертаються по скінченню подружжя, або коли постійно тут замешкує. Тому такі жінки не обов'язані реєструватись з чужинцями. Це не відноситься до тих жінок, котрі були натуралізовані, а своє

МУСКУЛЯРНІ БОЛІ УСУ-
ВАЄТЬСЯ СКОРО

Не терпіть мускулярних болів без потреби. Тисячі людей задовольнялись чудовим звільненням від ревматичних болів, від болів у мускулах, від звичень і болів м'язів, тільки через натирання Пейн-Експеллером. Цей сенсативний лік приносить швидку полегшу скорю. Понад 17 мільйонів пляшок вже продано. Отже, не чекайте. Купуйте Пейн-Експеллер. Питайте за Пейн-Експеллером з якорем на опакуванні.

UKRAINIAN 121

громадянство втратили через одруження.

П. Як маєтись справа з громадянкою, котра одружилась за чужинця під час світової війни?

В. Після недавнього розпорядку генерального прокуратора, вона втратила своє громадянство з дием 2-го липня 1921 р., коли офіційно скінчилась участь Сполучених Держав у світовій війні, якщо шлюб в той час був ще важний і якщо її муж не натуралізувався перед тою датою. Коли це була тут роджена жінка, то вона відликала своє громадянство коли її одруження скінчилось, або коли вона постійно тут замешкує від дати свого вінчання.

Зменшуючи платню свого мейора (посадника), місто Токіо оголосило, що він ще одержуватиме більше як два рази стільки, що японський прем'єр.

ФАРМИ
НА
ПРОДАХ

УКРАЇНЦІ! Купуйте фарми через українського агента, котрий має довгу практику і розуміється на фармах! І купуйте коло Ringoes, або Flemington, N. J., де є великий Маркет, де можна продати всі фермерські продукти за добру ціну. Також фарми є тут дуже урожайні, плоджені тільки 50 миль від Нью Йорку. Пишіть по Листу.

„ТРОКІНГ“ ФАРМА, 114 акрів, 14 ліса і потік, 3 коні, корова, 800 курей, машини, 6-кімнатна хата, електрика. Ціна \$6,500. Готівкою \$2,500.

145-АКРОВА ФАРМА, 15 корів, 6 ялівків, добрі коні, трактор і вся інша машинерія, нова барна, й другі будинки, 8 кімнат, все імпрівуент, два потоки, два жерела, 20 акрів ліса, 200 курей, на добрій дорозі. Ціна за все \$12,000.

124 АКРИВ, добра земля, великі курники, 500 курей, коні, корова, 8 кімнат хата, вода, електрика по всіх будинках. Ціна \$7,000.

3 АКРИ, 7 кімнат, вода, електрика в хаті, гарні дерева коло хати, на добрій дорозі. Ціна \$2,500.

4 АКРИ на Гайней, два курники, 125 футів довгі, жерело, газ і електрика, на Гайней. Ціна \$1,500.

MICHAEL GELLNER
RINGOES, N. J.

ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК
НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ
І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

СЕМЕН П. КАНА
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий
похорон
навіть за
\$150
433 STATE ST.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Обслуґа шпир і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Phila):
969 SOUTH BROAD ST.,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150
Обслуґа найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRamercy 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

ТАРЗАН, ч. 135. Залім не жартує.

ZALIM'S GANG WAS REINFORCED BY ANOTHER BAND OF PIRATES WHO HAD BEEN WANDERING IN THE JUNGLE.

THESE BROUGHT FIREARMS FROM THEIR WRECKED SHIP, WHICH HAD BEEN DRIVEN ASHORE.

THE GREAT HUNT WAS ORGANIZED. TARZAN WALKED AHEAD TO PICK UP THE TRAIL OF THE ELEPHANTS!

BEHIND HIM STRODE ZALIM, GUN IN HAND, "ONE FALSE MOVE," THE ARAB GROWLED, "AND I'LL SHOOT TO KILL!"

Число розбішаків Заліма зросло, коли до нього прилучились інші розбішаки, вандруючі по нетрах.

Вони принесли з собою зброю, яку вони забрали з їхнього розбитого корабля.

Тепер вони організували великі лови. Тарзан йшов поперед стараніс віднайти слід слонів.

За ним ступав Залім, з револьвером в руці. „Один необережний крок і стрілом я тебе вб'ю“, перестерігав його араб.